

ŽENSKI ŽURNALI iz doba jazza i bubikopfa

"R
o g u e ,
š m i n k a ,
dres, reketi, skije, sličuhe, nekoliko tricot-
ta, ritmična gimnastika, plesna škola, korzo,
jedan zaručnik, nekoliko dobrih prijatelja, na
svakom prstu barem jedan hofirant i nijed-
na neispunjena želja - to su glavne osobine
i potrepštine suvremene djevojke", opis je
tipične zagrebačke djevojke iz dvadesetih i

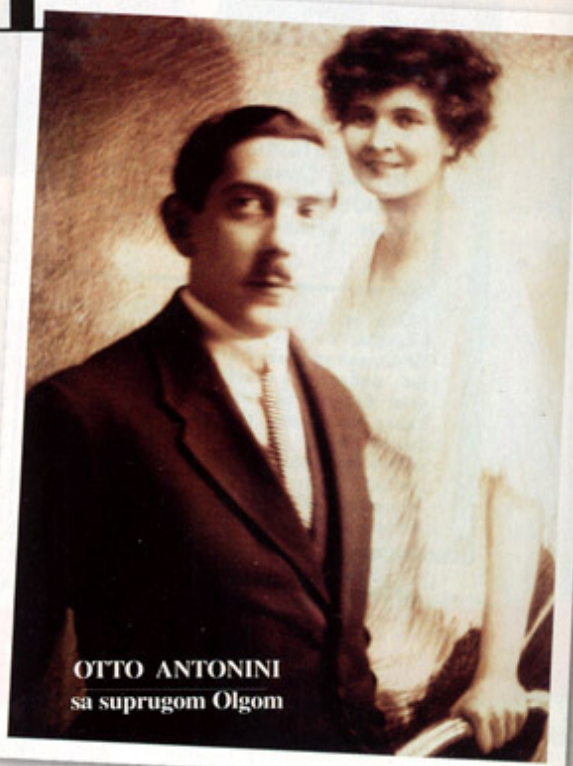
su takvi časopisi svojim sadržajem nadahn-
jivali svoje čitateljice mijenjajući njihovu
ulogu u društvu a ta se promjena pak
odražavala kroz ekspanziju magazina za
žene. To je velika stvar jer, iako je to danas
možda teško zamisliti, žene do početka
20. stoljeća nisu imale časopise nami-
jenjene isključivo njima. Doduše, prvi
časopis sa ženskom tematikom pokrenut
je u Velikoj Britaniji 1770. i zvao se The
Lady's Magazine. Bio je to mjesečnik koji
je ženama nudio modne savjete, najnovi-
je skladbe za klavir te književne uratke
ženskih spisateljica. Uslijedilo je još dese-

**UZ STRANICE ZA RAZBIBRIGU, U ČASOPISU SVIJET
SU SE OBJAVLJIVALI STRIPOVI I, MA KAKO TO ČUDNO DANAS
ZVUČALO, POSTOJALA JE I STALNA SPORTSKA RUBRIKA**

tridesetih godina prošlog stoljeća koji je obja-
vio tada najutjecajniji hrvatski ženski magazin
Svijet. Riječ je o časopisu koji je osnovan prije
80 godina a čiji je prvi urednik i glavni ilus-
trator bio zagrebački crtač, grafičar i portre-
tist Otto Antonini. Njegova je izložba otvore-
na prošlog tjedna u Muzeju Grada Zagreba i
na njoj su, među ostalim, izložene ilustracije
iz spomenutog časopisa te drugi njegovi rado-
vi koji plastično opisuju međuratno razdo-
blje grada Zagreba, vrijeme jazza, frizura
"bubikopf", charlestona i novootvorenih ples-
nih klubova. Magazin Svijet pisao je o svemu
navedenom, a njegovo je pokretanje značilo
veliku prekretnicu u hrvatskom izdavaštvu.
Prvi je broj izašao 6. veljače 1926. a maga-
zin je od početka uspješno parirao časopisima
poput Vanity Faira i Voguea, koji ove godine
slavi 90. obljetnicu. Zajedno s njima, magazin
Svijet imao je veliki utjecaj na žene jer upravo

tek je početkom 20. stoljeća došlo do
ekspanzije ženskih magazina, najviše
zahvaljujući publicistu Condéu Nastu, Fran-
cuzu koji je doselio u Ameriku, u New Yorku
radio kao novinar za Collier's Weekly te se
odlučio baviti izdavaštvom.

O n je 1914. pokrenuo magazin Vanity
Fair, koji je do tada postojao pod istim
imenom ali sasvim drukčijeg sadržaja
- ovaj Nastov se bavio modom, kozmetičkim
savjetima, novostima iz svijeta glazbe i
književnosti, objavljivao umjetnička djela -
od crteža Pabla Picassa pa do priča Aldousa
Huxleya. Dvije godine kasnije, Condé Nast je
kupio još jedan magazin - Vogue, koji je dotad
bio njujorški tjednik a on ga je pretvorio u
mjesečnik. Postavio je žensku urednicu - Ednu
Woolman Chase - i časopisom osvojio svijet.
Osim u Americi, Vogue se tih međuratnih godi-
na izdavao u Velikoj Britaniji i Francuskoj, a

OTTO ANTONINI
sa suprugom Olgom

Povodom izložbe
ilustratora i urednika
magazina Svijet Otta
Antoninija, prisjetili
smo se **POČETAKA
ŽENSKIH REVIIJA**
u Hrvatskoj te njihova
utjecaja na položaj žena

Shvatila je prekasno . . .

Prošlo je prvo uzbuđenje i ona je razumjela zašto ju je ostavio . . . ali prekasno. Divan teint i tako bijela koža njene suparnice bijaše jedini povod tome.

Ovo je uistinu čudesan način pomlađivanja, koji je čuveni profesor bečkog Medicinskog Fakulteta dr. Stejskal, svojim nedavnim otkrićem Biocela stavio svim ženama na raspolaganje. On je dokazao da «koža može iesti». Na pokušajima, koje je taj učenjak praktičar učinio sa ženama od 50 do 72 godine hraneći kožu jakom hranom za tkivo — Biocelom, dobivenim od sasvim mladih životinja, pokazalo se je da su duboki

nabori posve nestali. Koža je ojačala, dok je lice poprimilo nov, trajan mladenački izgled (vidi potpuni izvještaj Bečkog Medicinskog Lista). Isključiva prava iskorišćivanja tog izuma zadobila je firma Tokalon. Upotrebljavajte novu kremu Tokalon, hranu za kožu (ružičaste boje), masirajući se svaku večer prije spavanja (prema uputi); ona hrani Vašu kožu dok spavate. Ujutro, upotrebljavajte kremu Tokalon bijele boje (nije masnal, koja suzije proširene pore, odstranjuje sujedice, čini kožu svjetlijom za 3 tona u 3 dana, te joj daje svježinu i niežnost

IZLOŽBA ILUSTRACIJA

Otta Antoninija otvorena je prošlog tjedna u Muzeju Grada Zagreba

U jednom od tekstova u zagrebačkom tjedniku Svijet naglašeno je kak

SVIJET ŽENA SA SEX APEALOM

MAARLENE DIRTRICH

NJEHOVANA ŽENA JE LIJEPA ŽENA!

SVIJESNA SVOJE LJEPOTE I NEODOLJIVIH ČARI NIBOJUJE OPREZNO SVOJE LICE I TIJELO. ONA UPOTREBLJAVA SAMO TAKOVA ULJEPSAVAJUĆA SREDSTVA KOJA ZAISTA OMOGUĆUJU LI SPJEŠNU NJOU LJEPOTE, IER SAMO

FOREMILK temeljito čisti lice

FLORIA CRAYON uljepšava obrve i trepavice

PUDER NAD PUDERIMA

FLORIA

PORCELAIN I EXTRA

FLORIA NOISETTA CREME

pomlađuje i uljepšava kožu upotrebljava se danju i noću

SAVON 1003

neutralan, blagi sapun

ROUGE ZA LICE FLORIA

neopadan, i netkođljiv u svim prekrasnim bojama

EAU DE LAHORE

eliksir za jačanje grudi

DORIVA SE SAMO U BOLJIM STRUČNIM TRGOVINAMA. Glavna prodaja i razaslanje poštom: **NOBILIOR parfumerija, Zagreb, Illica 34** Depot u Beogradu: **Parfumerija BELA, Kraljeva Milana 20.**

Mislite svakeg sata, jedampul nase!

Raditi - a pri lom ipak biti lijepa

Vaše dužnosti zaslužuju Vaše mišle. Ali, zar ne, Vi ne dovoljavate da tako daleko dođe, da iz savjesnosti odobrite za sebe, Vajet Van se smole, kad Val pogled razveseljuje, kad čitaš dan dobro izgledate. Njegovana, svjetla, - lijepa. Tu si kćeri. To čete postiti jednokratno sa

ELIDA CREME
de chaque heure

SADRŽAJ MAGAZINA SVIJET

obilovao je, među ostalim, i savjetima za ljepotu te reklamama za razne kozmetičke proizvode (gore); zaštitni znak tjednika Svijet autora Otta Antoninija (desno)

e najcejenjenija osobina kod žene "umjetnost slušanja kojoj se muževi dive"

danas sve veće zemlje svijeta imaju izdanje na svom jeziku. Ilustracije za naslovnice Voguea i Vanity Faira najčešće su radili tad jako popularni crtači Eduardo Garcia Benito i Georges Lepape a za njihovim radom nimalo nije zaostajao ni hrvatski ilustrator Otto Antonini.

Sin talijanskog slikara Marka Antoninija, Otto je u grafičko oblikovanje časopisa uveo stil art deco, po kojem će magazin Svijet ostati jedinstvena pojava i sinonim za promociju ovog stila u hrvatskom kulturno-povijesnom prostoru. Visoki grafički standard magazina mogao se vrednovati svjetskim mjerilima a Antoninijeve ilustracije bile su jednako kvalitetne kao one na naslovnicama Voguea i Vanity Faira.

Magazin Svijet prvi je put izdan 6. veljače 1926. a njegov prvi urednik je bio Otto Antonini, koji je u tom tjedniku imao stalan angažman sve do 1932.

Magazin je izdavala zagrebačka nakladnička kuća Tipografija d. d. koja je izdavala i Jutarnji list, Večer i Obzor, a od 1925. i prvi magazin namijenjen isključivo ženama, Ženski list, koji

Časopis Svijet u 20-ima nije nimalo zaostajao za Vanity Fairom i Vogueom

je do 1938., odnosno do kraja njegova izlaženja uređivala književnica Marija Jurić Zagorka. Njen je list nudio svojim čitateljicama praktične savjete za život i kućanstvo, objavljivao

djela čitatelja i priče afirmiranih hrvatskih književnika, no nije imao onu glamuroznost kakvu je imao Vogue a koju je magazin Svijet uspio postići, stoga ne čudi što se njega smatra najutjecajnijim magazinom prve polovice 20. stoljeća u Hrvatskoj.

U to je vrijeme Svijet bio jako popularan, uglavnom zahvaljujući novostima iz svijeta na fotografijama i Antoninijevim ilustracijama za koje je najčešće pozirala njegova supruga Olga. Otto Antonini uspio je umjetničko razdoblje dvadesetih i ondašnji zagrebački lifestyle preslikati u magazin te nadahnuti njegove čitatelje, posebno čitateljice, da budu u skladu sa svjetskim trendovima, moderno se odijevaju, imaju najnovije frizure te se znaju zabaviti.

Najglamurozniji događaj tog međuratnog Zagreba bio je tradicionalni novinarski bal u hotelu Esplanade u sklopu kojeg su se birale najljepše toalete. Časopis

► Svijet detaljno je izvještavao kako s tog, tako i s ostalih društvenih događaja. Redovite su bile i vijesti o kraljevskim obiteljima, a među ostalim stalnim rubrikama bio je i fotografski pregled zbivanja u svijetu. Uz stranice za razbibrigu i zabavu, redovito su se objavljivale i stranice sa stripovima te je, ma kako to čudno danas zvučalo, postojala i stalna sportska rubrika.

Neizostavni su bili i mali savjeti iskusne domaćice među kojima su najčešće objavljivani recepti, obvezatna je bila barem jedna priča u broju a u svakom su objavljivani i romani u nastavcima.

Svaki broj je također imao barem jedan članak koji se bavio natprirodnim fenomenima, bilo da je riječ o gatanju iz dlana, izračunu dana kad će propasti svijet ili tumačenju snova. Među modnim savjetima najviše je bilo onih koji su prepisani iz pariških modnih žurnala, što je još jedna potvrda da je ondašnji magazin Svijet pratio svjetska zbivanja.

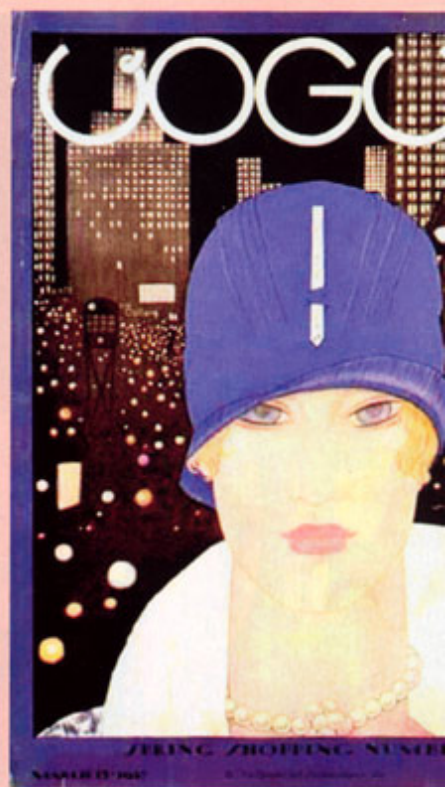
Tako su u jednom broju iz britanskog Daily Expressa prenijeti rezultati ankete u kojoj je

Antoninijeve ilustracije preslikavale su zagrebački lifestyle međuratnih godina

deset tisuća čitatelja tih novina odgovorilo na 25 pitanja o ženama kako bi se dokučilo kakve bi trebale biti osobine one idealne: "Rezultat te ankete opisuje muški ukus ovako: jednostavna frizura, naravni nebojadisani nokti, prirodno rezani, umjerena neupadana odjeća - ukratko žena za kojom se muškarci na ulici ne bi okrenuli."

Pri tom je među deset tisuća anketiranih tek 680 njih izdvojilo ljepotu kao bitan faktor a samo jedan je spomenuo i "sex appeal" kao poželjnu žensku osobinu. Inteligencija, pak, uopće nije bila na cijeni a u jednom od tekstova je naglašeno kako je najcjenjenija osobina kod žene "umjetnost slušanja kojoj se muževi dive".

Ipak, mlade su Zagrepčanke nastojale biti što sličnije svojim vršnjakinjama u drugim državama, pa je jedan od brojeva Svijeta iz 1926. u potpunosti posvećen modernoj dami koja živi, uljepšava se i ponaša kao i svaka druga u svijetu. Na naslovnici tog broja je mlada, 17-godišnja Štefica Vidačić koja se za potrebe naslovnice ošišala na popularnu "bubikopf" frizuru. Taj ju je Anto-

ILUSTRACIJE OTTA ANTONINIJA

uspješno su parirale onima iz magazina Vogue i Vanity Fair a nerijetko se događalo da su naslovnice nalikovale jedna drugoj

Forjet

ŠTEFICA VIDAČIĆ,

mlada 17-godišnja Zagrepčanka koja je za potrebe naslovnice Svijeta iz svibnja 1926. (gore) ošišala pletenice i napravila tad modernu "bubikopf" frizuru, iste je godine postala prva Miss Jugoslavije (desno)

OLGA KLJUČEC

udala se za Otta Antoninija 1922. a svom je suprugu pozirala za većinu ilustracija i portreta koje je radio za magazin Svijet (sasvim desno)

ninijev portret proslavio i te je godine postala prva Miss Jugoslavije. Antoninijeve ilustracije pokazivale su da Zagrepčanke odlikuje elegancija, profinjenost, otmjenost i šik razdoblja art decoa, koje je promoviralo modernu i samouvjerenu ženu.

Te moderne žene provodile su noći plešući u klubovima na novu muziku - jazz, koja je 20-ih osvojila Zagreb a atmosferu takvih večeri, posebno onih iz Kavane - Kabareta - Kluba, najpopularnijeg kluba u gradu, Antonini je ilustrirao za Svijet.

Modni savjeti u magazinu Svijet bili su prepisivani iz pariških žurnala

Otto Antonini uređivao je prvih 18 brojeva žurnala Svijet, kasnije je radio samo ilustracije a iz njega se povukao 1932. Magazin je 1936. prestao izlaziti u tom obliku. Pred kraj se počeo mijenjati likovni identitet novina kao i njihov sadržaj pa se zato i ugasio. Ipak, Svijet je uspio ostvariti standard vrhunskog magazina te, baš kao Vanity Fair i Vogue, postaviti temelj za ženske časopise kojima je danas tržište preplavljeno.

NAPISALA: ELA RADIĆ I MELISA SKENDER
SNIMKE: DOKUMENTACIJA EXTRE I KRASNODAR PERŠUN

ZAGREB